

**План за интегрирано развитие на
Община Варна за периода 2021-2027г.**

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПИРО

ВЪВЕДЕНИЕ

ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВАРНА

Раздел I. Цели, методи и подходи

Раздел II. Обща характеристика/профил на община Варна

Раздел III. Състояние на местната икономика - условия и предпоставки за развитие на интелигентна среда за иновативна Община Варна

- ▶ Основни показатели за икономическото развитие на общината
- ▶ Основни икономически показатели по сектори на територията на общината
- ▶ Конкурентоспособност и иновационен потенциал
- ▶ Общински дружества
- ▶ Концесии
- ▶ Индустриални/бизнес зони и паркове

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПИРО

Раздел IV. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси - условия и предпоставки за развитие на справедлива Община Варна

- ▶ Демографски аспекти - брой, структура и разпределение на населението, прираст, пазар на труда
- ▶ Състояние на здравните услуги
- ▶ Състояние на образователните услуги
- ▶ Състояние на социалните услуги
- ▶ Състояние на дейностите и услугите в областта на културата

Раздел V. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията - условия и предпоставки за развитие на свързана Община Варна

- ▶ Транспортни направления и свързаност
- ▶ Състояние на устойчивата градска мобилност
- ▶ Състояние на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи
- ▶ Състояние на енергийна мрежа
- ▶ Състояние на телекомуникационна мрежа
- ▶ Състояние на съобщителната мрежа

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПИРО

Раздел VI. Екологично състояние и рискове - условия и предпоставки за развитие на зелена Община Варна

- ▶ Природни условия и ресурси
- ▶ Анализ по компоненти на състоянието на околната среда
- ▶ Анализ по фактори на въздействие
- ▶ Защитени територии и биоразнообразие - Национална екологична мрежа
- ▶ Влияние на глобални климатични промени, природни бедствия и рискови територии

Раздел VII. Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО

Раздел VIII. Културно-историческо наследство и състояние на градския исторически пейзаж - условия и предпоставки за развитие на Община Варна

Раздел IX. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор

Раздел X. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници

Раздел XI. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение

Раздел XII. Трансгранично и международно сътрудничество

Раздел XIII. SWOT-анализ

Раздел XIV. Взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПИРО

ЧАСТ II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027

ЧАСТ III. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

ЧАСТ IV. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

ЧАСТ V. ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

ЧАСТ VI. ИНДИКАТИВЕН СПИСЪК НА ВАЖНИ ЗА ОБЩИНАТА ПРОЕКТНИ ИДЕИ С ПРОЕКТОБЮДЖЕТИ И ОПТИМАЛЕН ГРАФИК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

ЧАСТ VII. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

ЧАСТ VIII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО
ПРИЛОЖЕНИЯ

SWOT анализ на икономическото развитие на Община Варна

Положителни страни

- Варна е най-големият икономически център в Северна България;
- Стратегическа инфраструктура (летище, пристанище, железопътна и автомобилна инфраструктура);
- Добра среда за развитие на стартапи и цифрово развитие;
- Нарастване на размера на БВП за целия период на анализа;
- Увеличаване размера на произведената продукция;
- Увеличаващ се темп на производителност на труда;
- Нарастващ темп на движение на разходите за придобиване на ДМА;
- Размерът на преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия показват тенденция на увеличение;
- Община Варна има 8 ОП и е едноличен собственик на капитала на 24 еднолични търговски дружества;
- Ясно териториално обособени и развиващи се индустриални зони.

Идентифицирани проблеми

- Липса на много големи индустриални терени на територията на община Варна - свободни, с ясна собственост и управление, както и с осигурена техническа инфраструктура, е един от факторите, които ограничават потенциала за индустриални инвестиции;
- Разходите за научно-изследователска и развойна дейност са относително ниски;
- Доминиращ е сектора на услугите, което поставя местната икономика в позицията на силна зависимост от колебанията на пазара;
- Недостатъчно използвани възможностите за публично - частни партньорства/концесии.

SWOT анализ на икономическото развитие на Община Варна

Потенциал за развитие

- Изграждането на Индустриална зона Варна край Аксаково има сериозен потенциал за развитието на Варна и района;
- Силен потенциал на Варна в областта на медицината и биотехнологиите, които се очертават като една от най-перспективните направления на технологично развитие в непосредствено бъдеще;
- Използване потенциала за развитие на технологични зони, в т.ч. в партньорство с местните университети, които да подкрепят трансформацията на местната икономика;
- Насоченост към високотехнологични производства в първичния и вторичен сектори на икономиката;
- Максимално използване на структурните фондове за иновации и подпомагане на малките и средни предприятия;
- Цифровизация на производства и използване на съвременни ИКТ;
- Преход към кръгова икономика, намаляване на ресурсната и енергийна зависимост и намаляване и оползотворяване на отпадъците.

Опасности

- Нова финансова и икономическа криза;
- Намаляване или липса на подготвени кадри в отговор на новите предизвикателства пред икономическите сектори.

SWOT анализ на социално развитие на Община Варна - демография

Положителни страни

- Нарастване на населението и в градската и в селската част на общината;
- Силно положителен механичен прираст;
- Растящо население в подтрудоспособна възраст;
- Изключително добри общи демографски показатели спрямо общините-областни центрове в СЦР и СИР;
- Добро равнище на Коефициента на икономическа активност;
- Ниски нива на безработица.

Потенциал за развитие

- Задържане на населението в подтрудоспособна възраст и привличане от други общини, области, региони с цел образование;
- Увеличаване на механичния прираст на населението от съседните общини, области и региони с по-слаби показатели за демографско развитие, както и от чужбина (Молдова и Украйна);
- С още по-висок механичен прираст ще се създадат предпоставки на стабилизиране на нивата на населението в трудоспособна възраст към положителен растеж.

Идентифицирани проблеми

- Отрицателен естествен прираст;
- Намаляващо население в трудоспособна възраст и растящо население в надтрудоспособна възраст - застаряване на населението;
- Дивергенция на населението по пол.

Опасности

- Възможности за механично изселване към София и чужбина;
- Свиване на населението в трудоспособна възраст.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - образование

Положителни страни

- Варна има лидерска позиция по отношение на брой университети на глава от населението в национален мащаб;
- Добре развита образователна мрежа - училища;
- Поетапно се извършва модернизирание на образователната материално-техническа база;
- Изграждат се нови образователни заведения или пристройки към съществуващите за осигуряване на необходимия капацитет;
- Наличие на частни образователни структури;
- Наличие на шест университета, осъществяващи ефективно взаимодействие с бизнеса;
- Добра материална база в училищата и висшите учебни заведения осигуряваща нормален учебен процес;
- Намаляване броя на напусналите образователната система ученици;
- Действащи структури за подкрепа на личностното развитие.

Идентифицирани проблеми

- Спад на населението с висше образование с близо 6% през 2019г. спрямо 2015г. и увеличаване на населението с основно и по-ниско образование;
- Натиск за повече места в общинските детски градини в административни райони «Одесос» и «Приморски»;
- Намаляване на обучаващите се в университетите и колежаите студенти.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - образование

Потенциал за развитие

- Изграждане на модерна образователна инфраструктура;
- Стимулиране на по-тясното сътрудничество и комуникацията между частния и публичния сектор в рамките на учебния процес и в научно-изследователските дейности;
- Разширяване на дуалната форма на обучение в професионалните училища;
- Реструктуриране на професионалните училища;
- Привличане на млади учители в системата на образованието;
- Повишаване качеството на висшето образование и неговата приложимост на пазара на труда;
- Въвеждане на ИКТ в образователния процес и разширяване обхвата на продължаващото образование;
- Насочване на доп. ресурси към училищата в неравностойно положение;
- Пълноценно обвързване на средното и висшето образование с науката и бизнеса;
- Превръщане на училищата в съвременни лаборатории за пълноценно екологично образование и култура.

Опасности

- Закриването на училища и детски градини, предпоставка за обезлюдяване на отделни селища и райони;
- Завършващи висше и средно образование със специалности, неприложими на трудовият пазар;
- Провал на реформата в образованието поради ограничени ресурси, съпротива на промяната.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - здравеопазване

Положителни страни

- Висока концентрация на лечебни заведения във Варна;
- Добре развита мрежа от обекти на системата на здравеопазването;
- Община Варна е член на Европейската мрежа „Региони за здраве“;
- Функциониращи общински здравни заведения;
- Наличие на Център за спешна медицинска помощ;
- Наличие на Медицински университет - Варна;
- Общински програми за промоция, профилактика и рехабилитация на общественото здраве, реализиращи се в партньорство с общински и държавни лечебни заведения и Медицински университет - Варна с финансовата подкрепа на Община Варна;
- Наличие на здравни медиатори, чиято дейност е насочена към подпомагане достъпа на уязвими групи от населението до здравни и социални услуги.

Идентифицирани проблеми

- Остарял сграден фонд на общинските лечебни заведения и техниката;
- Обезпечеността на населението с легла за краткотраен престой е по-малка от средното за страната;
- Липса на кадри и привличането им в частни лечебни заведения;
- Недостиг на средства за закупуване на нова апаратура;
- Ниска себестойност на клиничните пътеки, който е един от основните механизми за финансиране на болниците;
- Общият брой на общопрактикуващите лекари намалява, въпреки увеличаващото се население във Варна;
- По-ниска обезпеченост с медицински специалисти по здравни грижи.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - здравеопазване

Потенциал за развитие	Опасности
<ul style="list-style-type: none">• Разработване на дългосрочна Стратегия за общинското здравеопазване;• Продължаване на успешната общинска политика за реализиране на програми за профилактика на населението;• Подобряване качеството на здравно образование и възпитание в детските градини и училищата;• Прилагане на интегриран подход в областта на промоция на здравето и профилактиката на болестите, вкл. в партньорство със всички звена в здравната система.	<ul style="list-style-type: none">• Липса на финансов ресурс за модернизация на здравната инфраструктура и материално - техническата база;• Продължаващ дефицит на квалифицирани специалисти;• Повишен и неовладян натиск върху здравната система, върху болниците и медицинския персонал в условия на пандемия.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - социални услуги

Положителни страни

- Община Варна акцентира на социалното включване, разработване на инициативи и внедряване на нови социални услуги, които са насочени към уязвими групи, деца и семейства в риск;
- Широк спектър от предлагани социални услуги за различните целеви групи;
- Наличие на голям набор от стратегически документи, свързани с развитието на социалните услуги;
- Организационен капацитет да управлява финансови средства от европейски, държавни и общински фондове за реализиране на социални проекти;
- Висок дял на публично-частно партньорство при управление на социалните услуги;
- Община Варна има капацитет да финансира голяма част от услугите си, както за деца и младежи, така и за възрастни.

Идентифицирани проблеми

- Необходимост от ремонти в част от материалната база на социалните услуги;
- Недостиг на услуги в подкрепа на специфични пълнолетни лица в риск - психични заболявания, деменция и др.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - социални услуги

Потенциал за развитие	Опасности
<ul style="list-style-type: none">• Разширяване на капацитета на социалните услуги за деца с трайни увреждания и поетапно разкриване на услуги, предлагащи дневна грижа за общо 240 деца;• Разкриване на интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа за деца с трайни увреждания с потребност от постоянни медицински грижи за 16 деца;• Осигуряване на повече социални услуги с европейско финансиране;• Разкриване на нови социални услуги;• Стимулиране на мрежата от доброволчески организации, вкл. и такива за социална подкрепа.	<ul style="list-style-type: none">• Голяма конкуренция за ресурси и недостатъчно финансиране на социалните услуги;• Продължаващо застаряване на населението и нарастване на абсолютния и относителен дял на населението на възраст над 65 години.

SWOT анализ на култура, културно-историческо наследство на Община Варна

Положителни страни

- В община Варна съществуват материални и духовни следи от всички исторически епохи на човешкото развитие;
- Към Кмета на Общината е създаден обществен съвет по опазване на културното наследство;
- Добра обезпеченост с инфраструктура за култура;
- Варна попада в обхвата на един от културните коридори на Югоизточна Европа - Виа Понтика (Via Pontica), простиращ се по западното и южното крайбрежие на Черно море;
- В град Варна е концентриран значителен брой обекти на недвижимото културно наследство;
- Богато, съхранено и добре експонирано културно - историческо наследство;
- Включване на творческите гилдии в реализиране на събития, продукти.

Идентифицирани проблеми

- Голям брой НКЦ, трудни за поддържане поради ограничено финансиране;
- Повечето от сградите, културни ценности от следосвободенския период са с нарушена автентичност, в следствие на извършени късни преустройства в екстериора и притежават само поддържаща ансамблова значимост, като стойността им се изразява предимно в тяхното фасадно оформление;
- Голямата част от археологическите обекти, които са с категория „национално” значение, се нуждаят от допълнителни археологически и исторически проучвания;
- Затруднени или невъзможни действия за физическо опазване на НКЦ, които попадат в земеделски частни земи, горски фонд, природни паркове или територии със специален режим;
- Ограничено финансиране за НКЦ, в т.ч. археологически обекти.

SWOT анализ на култура, културно-историческо наследство на Община Варна

Потенциал за развитие

- Осигуряване на инвестиции за реализиране на инфраструктурни проекти за обекти, предоставящи услуги в областта на културата;
- Изграждане на нова сграда на библиотеката;
- „Отваряне“ на открити публични пространства за култура;
- Поощряване на междусекторните партньорства с цел постигане на мултиплициращ ефект и активно сътрудничество с националните и международни културни институции;
- Значимите за културата на Варна събития да станат част от туроператорските програми за следващи туристически сезони;
- Развитие на публично-частни партньорства;
- Използване на ИКТ в културните събития и привличане на млади творци.

Опасности

- Недостатъчна финансова подкрепа за културни дейности, институции и КИН;
- Промяна на отношението към традиционните културни дейности и институции и отлив на публика.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - спорт

Положителни страни

- Голяма част от функциониращите на територията на община Варна спортни обекти са общинска собственост;
- Наличие на инвестиции за подобряване състоянието на спортната инфраструктура, вкл. изграждане на нови обекти;
- Наличие на спортни площадки за стимулиране на масовия спорт на открито;
- Наличие на Стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта в Община Варна за периода 2018 -2022;
- Общинско предприятие ОП „Спорт - Варна“ осъществява поддръжка и ремонт на спортно - материалната база и др.;
- Много широк спектър от спортни клубове, вкл. 2 спортни федерации по различни видове спорт;
- За осъществяване на спортната дейност, Община Варна реализира програма „Спорт“ и програма „Спортно-туристическа дейност“.

Идентифицирани проблеми

- Остаряла материална база за спорт и спортни занимания;
- Недостатъчно висок дял на населението, занимаващо се със спорт или друг вид физическа активност;
- Недостатъчно европейско/национално финансиране на спортните обекти, събития и дейности за поддържане на укрепваща здравето физическата активност.

SWOT анализ на социалното развитие на Община Варна - спорт

Потенциал за развитие

- Подобряване на спортната инфраструктура за практикуване на масов спорт, подобряване на физическото здраве на жителите на града и подобряване качеството;
- Изграждане на нови обекти за развитие на плувните спортове и ветроходството;
- Прилагане на цялостен концептуален модел за всички елементи на спорта - спорт за всички, спорт за високи постижения и спорт в свободното време;
- Споделено използване на изградени спортни обекти и съоръжения от спортисти и широка публика;
- Разгръщане на ПЧП и интегриране на представители на образованието, здравеопазването, НПО, спортните федерации и клубове и общинските администрации в постигане на целите в областта на физическата активност и спорта.

Опасности

- Промяна на правителствената политика и на приоритетите и оттегляне на подкрепата за спорта и спортната политика;
- Финансова криза и намаляване на ресурсите за подкрепа на политиката в областта на спорта за всички, в свободното време и за високи спортни постижения;
- Приватизиране на спортни обекти и съоръжения и неефективно използване при промяна на предназначението им.

SWOT анализ на териториалното развитие на Община Варна - жилищен сектор

Положителни страни	Идентифицирани проблеми
<ul style="list-style-type: none">• Регистрира се сериозен ръст на ново строителство, като на пазара се засилва търсенето на къщи и вили в близост до града;• Прилагане на съвременни техники при новото жилищно строителство;• Нарастващ инвестиционен интерес към селата и терените в бившите вилни зони;• Реализирани проекти за въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради.	<ul style="list-style-type: none">• Общинският жилищен фонд е ограничен и достъпът до настаняване е труден за нуждаещите се;• Поддържане на общинския жилищен фонд изцяло със средства от бюджета на общината.
Потенциал за развитие	Опасности
<ul style="list-style-type: none">• Подобряване на енергийните характеристики на жилищните сгради;• Прилагане на местни политики за обновяване на жилищния фонд в града.	<ul style="list-style-type: none">• Промяна в националната политика за енергийна ефективност;• Липса на интерес от страна на обществеността за реализиране на инвестиции в ЕЕ.

SWOT анализ на териториалното развитие на Община Варна - пространствено развитие

Положителни страни

- Варна е важен елемент на пространствения териториално-урбанистичен модел - градове-центрове с национално и наднационално значение от мрежата на европейските градове (MEGA, FUA) с формиращите се към тях агломерационни ядра и агломерационни ареали и осите на урбанистично развитие;
- Град Варна е център от второ йерархично ниво, с национално значение в територията на регионите;
- Стартирало интегрирано обновяване и развитие на град Варна - център на агломерационен ареал.

Потенциал за развитие

- Интегрирано развитие на градовете и агломерационните им ареали;
- Балансиране на мрежа от населени места в общината;
- Ограничаване на екстензивното развитие на градовете върху земеделски земи и по-ефективно използване на усвоени урбанизирани пространства в регулационни граници.

Идентифицирани проблеми

- Контраст между развитието на града и селата;
- Недостатъчен финансов ресурс за реализиране на обновяване на селата.

Опасности

- Засилване на моноцентричния характер на селищната мрежа;
- Засилване на контраста между център и периферия.

SWOT анализ на транспортната и ИТИ на Община Варна - транспортна инфраструктура

Положителни страни

- Варна е многофункционален транспортен център с международно значение, съчетаващ всички видове транспорт (по суша, по въздух, по море);
- Обслужва се от два пътя с международно значение (Е-70 по направление Варна-Русе и Е-87 по Черноморското крайбрежие) и изградените участъци от АМ „Хемус“ и от АМ „Черно море“;
- Разширяване на зоната за обществен достъп в източната част на Пристанищен терминал Варна-изток, която е в непосредствена близост с историческия център на града, осигуряваща възможност за по-нататъшно отваряне към града за реализиране в урбанистичен план връзката „град-море“;
- Варна е точка от широкообхватната TEN-T мрежа, която е планирано да бъде завършена до края на 2050 г.;
- Поетапно изграждане на велосипедна мрежа;
- Обособена пешеходна зона, свързваща обществените обекти, представляващи интерес за посетителите;
- Въведена „Синя зона“ за кратковременно платено паркиране;
- Въведени елементи на интелигентни транспортни системи; изграден Център за наблюдение и управление на трафика.

Идентифицирани проблеми

- Забавяне реализирането на стратегически пътни проекти. Недоизградените участъци от автомагистрала и скоростни пътища възпрепятстват подобряване интегрираността на транспортната мрежа;
- Липса на нова автогара в град Варна;
- Паркирането извън «Синята зона» е хаотично, липсва организация като малка част от предвидените паркинги са оформени/имат настилка;
- Висока натовареност с автомобилен транспорт в центъра на града;
- Част от съществуващата първостепенна улична мрежа (ПУМ) няма технически характеристики за прогнозния си клас;
- Уличната мрежа на Варна не притежава необходимата пропускателна способност, която да осигури нормалното движение на нарастващия брой МПС през последните години особено през летните месеци;
- В жилищните комплекси липсва структура на пешеходното движение;
- Водният транспорт не е добре развит за свързване на туристическите места;
- Ограничен собствен финансов ресурс за разработване и изпълнение на големи проекти;
- Силна сезонност в туризма и увеличаване на транспортните проблеми за кратък период (3 месеца);
- Необходимост от по-широко прилагане на устойчиви екологични форми на придвижване и видове транспорт.

SWOT анализ на транспортната и ИТИ на Община Варна - транспортна инфраструктура

Потенциал за развитие

- Разработване и реализиране на План за устойчива градска мобилност (ПУГМ) на град Варна;
- Развиване и поддържане на съществуващата инфраструктура;
- Подобряване на градската мобилност и свързаността с населените места във връзка с трудовата мобилност;
- Разработване на ефективен подход за осигуряване и управление на паркирането, който отговаря на нуждите на обществото;
- Въвеждане на допълнителни ИТС и мобилни приложения за управление на мобилността в града и областта;
- По-нататъшно интегриране на секторите на туризма и транспорта за постигане на устойчив достъп до туристически обекти;
- Изграждане на нови улици, пешеходни зони, паркинги, озеленяване;
- Подобряване на пътната безопасност и намаляване на пострадалите при ПТП.

Опасности

- Влошаване състоянието на изградената инфраструктура;
- Влошаване качеството на предоставяните пътнически услуги;
- Повишаване нивата на шумово и прахово замърсяване в град Варна.

SWOT анализ на транспортната и инженерно-техническата инфраструктура на Община Варна - водоснабдяване и канализация

Положителни страни

- Осигурени водни ресурси за водоснабдяване;
- Централизирано водоснабдяване, осигурено за всички населени места;
- Качество на доставяната вода - отговаря на изискванията, определени в стандартите за питейна вода;
- Изградена довеждаща и разпределителна водоснабдителна мрежа;
- Изградена канализационна система;
- Изградени Пречиствателни станции за отпадъчни води, 2 бр.

Идентифицирани проблеми

- Голям брой аварии по ВиК системата;
- Високо ниво на загуби на питейна вода;
- Енергийна неефективност на съоръжения;
- 93% от населените места в общината са обхванати с канализационна мрежа;
- Неефективност на разходите за услугата отвеждане на отпадъчни води.

SWOT анализ на транспортната и инженерно-техническата инфраструктура на Община Варна - водоснабдяване и канализация

Потенциал за развитие

Водоснабдяване

- Намаление до целевите стойности - под 60 аварии/100 км/год.;
- Намаление до целевите стойности в края на периода - под 49% за загуби на питейна вода;
- Намаление до целевите стойности - под 0,45 квтч/м3.

Канализация и пречистване на отпадъчни води

- Намаление до целевите стойности - под 120 аварии/100 км/год.;
- Увеличение на ефективността на разходите до целевите стойности - 1.1

Опасности

- Продължаващ недостиг на финансови средства за подновяване на амортизираната водопроводна мрежа и нарастване на загубите;
- Влошаване качествата на питейната вода;
- Влошаване качествата на околната среда поради забавяне процеса на улавяне и пречистване на отпадъчните води.

SWOT анализ на транспортната и ИТИ на Община Варна - енергийна инфраструктура

Положителни страни

- Наличие на европейски и национални политики и инструменти за увеличаване на енергийната сигурност, предприемане на мерки за енергийна ефективност и използване на ВЕИ;
- Политическа воля и наличие на общински стратегически документи за устойчиво енергийно развитие;
- Наличие на управленски и административен опит при прилагане на мерки за енергийна ефективност и използване на ВЕИ с доказан резултат и въздействие;
- Техническа и кадрова обезпеченост на критичната инфраструктура на територията на община Варна;
- Планове за действие при кризисни ситуации като прекъсване на доставки на природен газ, резервирано запазване с електроенергия и други;
- Достъп до експертиза на университетите във Варна, специализирани фирми и организации, както и неправителствени организации и професионални сдружения;
- Мерките в областта на енергийната ефективност и използването на ВЕИ имат силен социален ефект (по отношение на енергийната бедност) и екологичен ефект (по отношение на намаляване на някои замърсители и фините прахови частици);
- Участие в инициативата Споразумение на кметовете и свързаните с това допълнителни инициативи за организиране на информационни дни и повишаване на капацитета на общинската администрация.

Идентифицирани проблеми

- Необходимост от значителни ресурси за навременна рехабилитация на съществуващата инфраструктура и производствени мощности, както и разширяване на инфраструктурата за снабдяване с топлинна енергия и газ;
- Липса на проектна готовност за сложни обекти от енергийната инфраструктура и сградния фонд, за които се изискват допълнителни проучвания и анализи;
- Ниско техническо ниво и неизползвани възможности за автоматизация и контрол в някои сектори - като отопление на сградния фонд, улично осветление и други;
- Нискоефективно използване на енергийните ресурси в индивидуални отоплителни уреди, използващи дърва за огрев и въглища при домакинства;
- Липса на достатъчно ефективни анализи, разяснителни кампании и други инструменти за насърчаване на по-широкото навлизане на ВЕИ за собствено потребление или производство, както и за насърчаване на енергийните кооперативи;
- Недостатъчно амбициозни бизнес-планове и стратегически документи на комуналните предприятия и ограничено използване на собствените ресурси.

Потенциал за развитие

- Съществуващ потенциал за използване на възобновяеми енергийни източници като геотермална и аеротермална ен., слънчева ен.и други;
- Намаляване на енергийната зависимост от изкопаеми горива и замърсяването на околната среда. Подобряване на средата на обитаване на сградите и топлинния комфорт;
- Създаване на работни места преди всичко за инсталатори на системи за оползотворяване на ВЕИ;
- Навлизане на нови технологии в областта на енергетиката, ен. ефективност и използване на ВЕИ, вкл. на информационни и комуникационни технологии за по-ефективно използване на ресурсите и интелигентни градове;
- Постепенна промяна на енергийния микс и преминаване към по-широко използване на ВЕИ, отпадъчна биомаса и отпадна топлина;
- Подмяна на нискоэффективни колективни или индивидуални отоплителни уреди със съвременни, използващи аеротермална енергия или биомаса за домакинствата, както и разширяване на газопреносната мрежа;
- Съществуващи финансови механизми и програми за подпомагане на мерки за енергийна ефективност и подобряване на качеството на атмосферния въздух;
- Възможности за привличане на частни капитали чрез публично-частни партньорства за финансиране на енергийни централи и мрежи.

Опасности

- Международни финансови и икономически кризи, засягащи сигурността на доставките и водещи до увеличаване на цените на енергийните ресурси;
- Възникване на технически и пазарни трудности, свързани с осигуряване на енергийни ресурси, включително електроенергия, природен газ, биомаса;
- Възможни промени в националната политика, която може да засегне определени сектори като комбинираното производство на енергия, преноса и разпределението на газ, използването на устойчива горска биомаса и други;
- Формиране на негативна обществена нагласа в резултат от недобре провеждана разяснителна кампания на дружества, като например за разпределение на разходите за отопление, биомаса и други;
- Неправилно/неустойчиво използване на някои ресурси, като горска биомаса, геотермална енергия и други;
- Сравнително чести промени в нормативната база;
- Климатични промени, природни бедствия и катастрофи и други;
- Липса на баланс между интересите на потребителите и производителите на енергия от различни източници;
- Прекратяване или намаляване на финансиране за някои инфраструктурни и други проекти по икономически или други причини и рискови фактори;
- Административни и други трудности при усвояване на средства за финансиране на инфраструктурни проекти;
- Липса на желание за промяна при крайните потребители и преминаване към по-широко използване на ВЕИ;
- Бизнес и финансови затруднения, липса на ликвидност и други проблеми за комуналните предприятия, породени от натрупани задължения, кризисни ситуации и висока аварийност и други фактори.

SWOT анализ на транспортната и инженерно-техническата инфраструктура на Община Варна - телекомуникации

Положителни страни	Идентифицирани проблеми
<ul style="list-style-type: none">• Позиция като ключов център за разпространение на телекомуникационни услуги;• Много активно използване на програми за развитие на телекомуникационната мрежа;• Висок процент на интернет осигуреност на населението - над средното за страната;• Възможности за последващо развитие, чрез програми (ПРСР и международни).	<ul style="list-style-type: none">• Липса на консенсус, относно допускането на 5G мрежа във Варна;• Наличие на „бели“ зони в общината;• Редукция на използване на интернет от населението за 2019г.;• Наличие на „сиви“ зони в общината.
Потенциал за развитие	Опасности
<ul style="list-style-type: none">• Възползване от статута на ключов център за разпространение на телекомуникационни услуги;• Изясняване на въпроса с 5G мрежата.	<ul style="list-style-type: none">• Опасност от пропускане на възможностите за финансиране на развитието на телекомуникационната мрежа на общината, чрез програми.

SWOT анализ на транспортната и инженерно-техническата инфраструктура на Община Варна - съобщителни услуги

Положителни страни	Идентифицирани проблеми
<ul style="list-style-type: none">• Пълно покритие на общината от 3-те мобилни оператора;• 100% цифровизация;• Активни мобилни оператори на територията на общината - възможност за избор на населението.	<ul style="list-style-type: none">• Невъзможност на пощенските съобщителни услуги да се справят с конкуренцията на частния пазар в определени сектори.
Потенциал за развитие	Опасности
<ul style="list-style-type: none">• Ускоряване на подмяната на физически станции за гласови услуги с мобилни до достигане на естествен минимум;• Поддържане на конкурентоспособни пощенски услуги в общината.	<ul style="list-style-type: none">• Прекалено голяма зависимост от частния сектор в определен вид съобщителни услуги.

SWOT анализ на управление на отпадъците на Община Варна

Положителни страни

- Разработена общинска програма за управление на отпадъците;
- Всички населени места са обхванати от системата за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци;
- Количеството на образуваните битови отпадъци през последните години намалява;
- Изградена Регионална система за управление на отпадъците регион Варна (Аксаково) между общините Варна, Белослав и Аксаково;
- Наличие на инсталации за третиране на битови отпадъци;
- Въведена система за разделно събиране на отпадъците;
- Старото общинско депо за твърди битови отпадъци е закрито и рекултивирано със собствени средства на общината.

Идентифицирани проблеми

- Община Варна не е изпълнила целите си по отношение ограничаване количеството депонирани биоразградими отпадъци за 2018 г.;
- Липса на гражданска активност и достатъчно информация относно ОСР и утайки от ПСОВ.

SWOT анализ на управление на отпадъците на Община Варна

Потенциал за развитие

- Изпълнение на конкретни мерки, които да гарантират устойчивото развитие на околната среда в т.ч. управление на отпадъци, подобряване качеството на атмосферния въздух, водите, горите и плановото залесяване, превръщането на парковете в желана зона за отдих, запазване зелената система на града и др.;
- Развитие на системата за разделно събиране на отпадъците;
- Внедряване на съвременни решения за оползотворяване на отпадъците.

Опасности

- Депонирането на битови отпадъци остава все още най-използваният метод за третиране на битови отпадъци.

SWOT анализ на околната среда, изменението на климата и риска от бедствия на Община Варна

Положителни страни

- Целенасочена и последователна политика на общинска администрация Варна за опазване компонентите на околната среда;
- Наличие на богата зелена система в общината;
- Висок дял на Националната екологична мрежа на територията на Варна;
- Непрекъснато нарастване на ДМА в екологична инфраструктура през последните години;
- Наличие на минерална вода.

Идентифицирани проблеми

- Високи нива на фини прахови частици (ФПЧ10);
- Влошено екологично и химично състояние на повърхностни води;
- Загуба на биоразнообразието;
- Замърсяване на почвите;
- Население изложено на шумово замърсяване;
- Наличие на голям брой свлачища и срутища;
- Недостатъчен вътрешен финансов ресурс за инвестиции в опазването на околната среда и за ефективно използване на природните ресурси.

SWOT анализ на околната среда, изменението на климата и риска от бедствия на Община Варна

Потенциал за развитие

- Използване на финансовите инструменти на ЕС, за решаване на проблемите, свързани с опазването на околната среда;
- Ефективно използване на ресурса от минерална вода и предоставената концесия на Община Варна;
- По-висока енергийна ефективност и използване на възобновяеми енергийни източници;
- Ангажиране на бизнеса в усилията за опазване на околната среда;
- Въвеждане на иновативни технологични решения, по-специално в енергийния сектор;
- Въвеждане на ефективни, съвременни техники, прилагани по отношение на околната среда;
- Използване на териториите със запазена „чиста“ околна среда за развитие на рекреативна дейност и биоземеделие;
- Изготвяне на Инвестиционна програма за определяне на превантивни мерки и за преодоляване на последиците от негативните и разрушителни геодинамични и гравитационните склонови процеси и явления на територията на Община Варна.

Опасности

- Глобално изменение на климата - засушаване и рисковете, свързани с природни бедствия;
- Недостатъчно ефективен диалог между администрацията и местните общности при изграждане на депа и съоръжения за оползотворяване на отпадъци;
- Забавяне на процесите на планиране и изпълнение на проекти поради сложни административни процедури по ЗООС и ЗБР;
- Продължаващ недостиг на финансов ресурс за бързо и цялостно справяне с екологичните проблеми.

SWOT анализ на управление на проектите и усвоените фондове по оперативните програми

Положителни страни

- Налице е административен капацитет в местната власт за усвояване на средства по оперативни програми;
- Натрупване на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, необходими за растежа на териториалните единици;
- Голям опит в международни проекти с много партньори;
- Опит в проекти с продължителност над 24 месеца;
- Участие в международно сътрудничество и в двата изминали програмни периода;
- Богат набор от партньорски (в процес на изграждане на партньорство) общини.

Идентифицирани проблеми

- Липса на източници за финансиране на проекти в населените места извън общинския център;
- Дефицит в националната политика по отношение развитието на териториите около агломерационните ареали;
- Ограничен опит на Общината в ролята ѝ на водещ партньор в международни проекти, поради което трудно може да кандидатства като такъв;
- Ограничение в броя на проектите, в които общината може да участва едновременно.

SWOT анализ на управление на проектите и усвоените фондове по оперативните програми

Потенциал за развитие

- Целенасочена подкрепа чрез подходящи средства за реализиране на проекти в селата извън общинския център;
- Реализиране на съвместни/интегрирани проекти със значение за няколко общини за повишаване на капацитета и на синергичния ефект;
- Използване на инструментите за интегрирани териториални инвестиции, водещи до по-висока добавена стойност, икономия на ресурси и синергия;
- Новият програмен период предлага идеални възможности за надграждане на постигнатото от община Варна на международната сцена;
- Големият брой контакти, създадени от общината през предходните програмни периоди и партниращи градове в Европа, дават по-богата възможност за участие в проекти през 2021-2027г.

Опасности

- Влошаване състоянието на селата от община Варна в резултат на липсата на ясно регламентирана национална политика и възможни финансови източници за реализиране на проекти за тяхната устойчивост и растеж;
- По-трудно може да се лансира проектна идея на общината, поради сравнително по-малкия опит като водещ партньор в големи международни проекти.

Цели и приоритети за развитие на Община Варна за периода 2021-2027 г.

Приоритет 1. Зелен град (вкл. реализация на цели, приоритети и проекти, включени в Инициативата Варна-Зелен град)

Мярка 1.1. Опазване на природните ресурси

- Група проекти 1.1.1.: Намаляване загубите на питейна вода и подобряване на качеството ѝ чрез изграждане/реконструкция/рехабилитация на водоснабдителна инфраструктура;
- Група проекти 1.1.2.: Съхраняване качеството на водите чрез изграждане/ реконструкция на канализационни системи и изграждане на Пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ);
- Група проекти 1.1.3.: Ефективно използване на минералните води в община Варна;
- Група проекти 1.1.4.: Подобряване управлението на отпадъците;
- Група проекти 1.1.5.: Укрепителни и защитни мерки и съоръжения.

Мярка 1.3. Адаптация към изменението на климата

- Група проекти 1.3.1.: Опазване на биологичното разнообразие и съществуващите екосистеми.

Мярка 1.2. Сметчане на изменението на климата

- Група проекти 1.2.1.: Подобряване на атмосферния въздух и декарбонизация на градската среда;
- Група проекти 1.2.2.: Разширяване и доизграждане на паркови пространства - част от зелената система;
- Група проекти 1.2.3.: Група проекти за енергийна ефективност на сгради общинска собственост /адм., образователни, здравни, спортни и др./;
- Група проекти 1.2.4.: Изпълнение на СМР за Сгради общинска собственост /адм., образователни, здравни, спортни и др./;
- Група проекти 1.2.5.: Енергийна ефективност на жилищни сгради /еднофамилни и многофамилни/;
- Група проекти 1.2.6.: Енергийна ефективност на сгради /публична собственост, стопанисвани от административни структури, различни от общината/.

Мярка 1.4. Кръгова и нисковъглеродна икономика

- Група проекти 1.4.1.: Повишаване осведомеността за кръговата и нисковъглеродна икономика;
- Група проекти 1.4.2.: Изграждане на техническа инфраструктура за целите на кръговата икономика;
- Група проекти 1.4.3.: Чист енергиен преход на местната икономика.

Приоритет 2. Социално справедлив и здравословен град

Мярка 2.1. Здравеопазване

- Група проекти 2.1.1.: Реализиране на програми за превенция на здравето;
- Група проекти 2.1.2.: Подобряване здравното обслужване в селата;
- Група проекти 2.1.3.: Повишаване качеството на медицинско обслужване чрез изграждане/ дооборудване на нова здравна инфраструктура за лечение.

Мярка 2.3. Социални услуги

- Група проекти 2.3.1.: Ремонт на съществуваща социална инфраструктура;
- Група проекти 2.3.2.: Изграждане/адаптиране на нова социална инфраструктура за предоставяне на услуги за възрастни хора;
- Група проекти 2.3.3. Реализиране на социални политики за хората в неравностойно положение.

Мярка 2.2. Спорт

- Група проекти 2.2.1.: Изграждане на нова спортна инфраструктура в град Варна;
- Група проекти 2.2.2.: Модернизация/доизграждане на съществуваща инфраструктура.

Мярка 2.4. Общинско жилищно настаняване

- Група проекти 2.4.1.: Прилагане на съвременни механизми и добри практики за увеличаване на общинския жилищен фонд;
- Група проекти 2.4.2.: Изграждане на общински жилища.

Приоритет 3. Многовековен и многообразен град (включително реализация на мерките от Общинска програма за развитие на туризма)

Мярка 3.1. Културно - историческо наследство

- Група проекти 3.1.1.: Техническа помощ за подготовка за финансиране, вкл. съгласуване с НИНКН;
- Група проекти 3.1.2.: Реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности;
- Група проекти 3.1.3 Ремонт/ рехабилитация на сгради и изграждане на нови сгради на музеи за съхраняване и експониране на културно - историческо наследство.

Мярка 3.3. Открити/нови пространства за култура

- Група проекти 3.3.1. Инвестиции в културна инфраструктура;
- Група проекти 3.3.2. Адаптиране на нови открити пространства за култура и туризъм.

Мярка 3.2. Креативни и рекреативни индустрии

- Група проекти 3.2.1. Развитие на местна екосистема в креативни и рекреативни индустрии.

Приоритет 4. Иновативен и образован град (включително реализация на инициативи, включени в Меморандум Варна - град на знанието)

Мярка 4.1. Цифрова трансформация за качествено предучилищно и училищно образование

- Група проекти 4.1.1.: Изграждане на нова, иновативна образователна инфраструктура;
- Група проекти 4.1.2.: Инвестиции за осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др. в детските градини, ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Община Варна.

Мярка 4.3. Чисти технологии и синя икономика

- Група проекти 4.3.1.: Инвестиции в изграждане на IT и високотехнологична инфраструктура;
- Група проекти 4.3.2.: Развитие на бизнес инициативи.

Мярка 4.2. Научноизследователска и иновативна екосистема

- Група проекти 4.2.1.: Инвестиции в учебно-изследователската база и бази за учебна и производствена практика;
- Група проекти 4.2.2.: Модернизиране и изграждане на учебна база и общежития (кампуси) на висшите учебни заведения в град Варна.

Приоритет 5. Териториална свързаност и достъпност

Мярка 5.1. Транспортна свързаност и екологичен транспорт

- Група проекти 5.1.1.: Подобряване на транспортната свързаност и градската мобилност;
- Група проекти 5.1.2.: Подобряване на свързващата общинска мрежа;
- Група проекти 5.1.3.: Подобряване на шумовите параметри при реализиране на инвестиционни проекти за уличната мрежа.

Мярка 5.2. Интегрирана и достъпна градска и извънградска среда

- Група проекти 5.2.1.: Рехабилитация на улична мрежа в селата;
- Група проекти 5.2.2.: Интегриране на уличната мрежа в град Варна;
- Група проекти 5.2.3.: Разширяване видеонабл. в населените места;
- Група проекти 5.2.4.: Ремонт/ оформяне на пешеходни зони;
- Група проекти 5.2.5.: Изграждане/ реновиране на уличното осветление;
- Група проекти 5.2.6.: Разширяване възможностите за паркиране;
- Група проекти 5.2.7.: Благоустрояване, строителство, основен ремонт, реконструкция, рехабилитация на междублокови пространства, детски и спортни площадки/комплекси, и елементи на прилежащата им техническа инфраструктура на територията на Община Варна - Етап 1 и Проект „Основен ремонт/реконструкция на улична мрежа прилежаща към междублокови пространства на територията на Община Варна”;
- Група проекти 5.2.8.: Благоустрояване, строителство, основен ремонт, реконструкция, рехабилитация на междублокови пространства, детски и спортни площадки/комплекси, и елементи на прилежащата им техническа инфраструктура на територията на Община Варна” -Етап 2.

Приоритет 6. Административен и регионален лидер

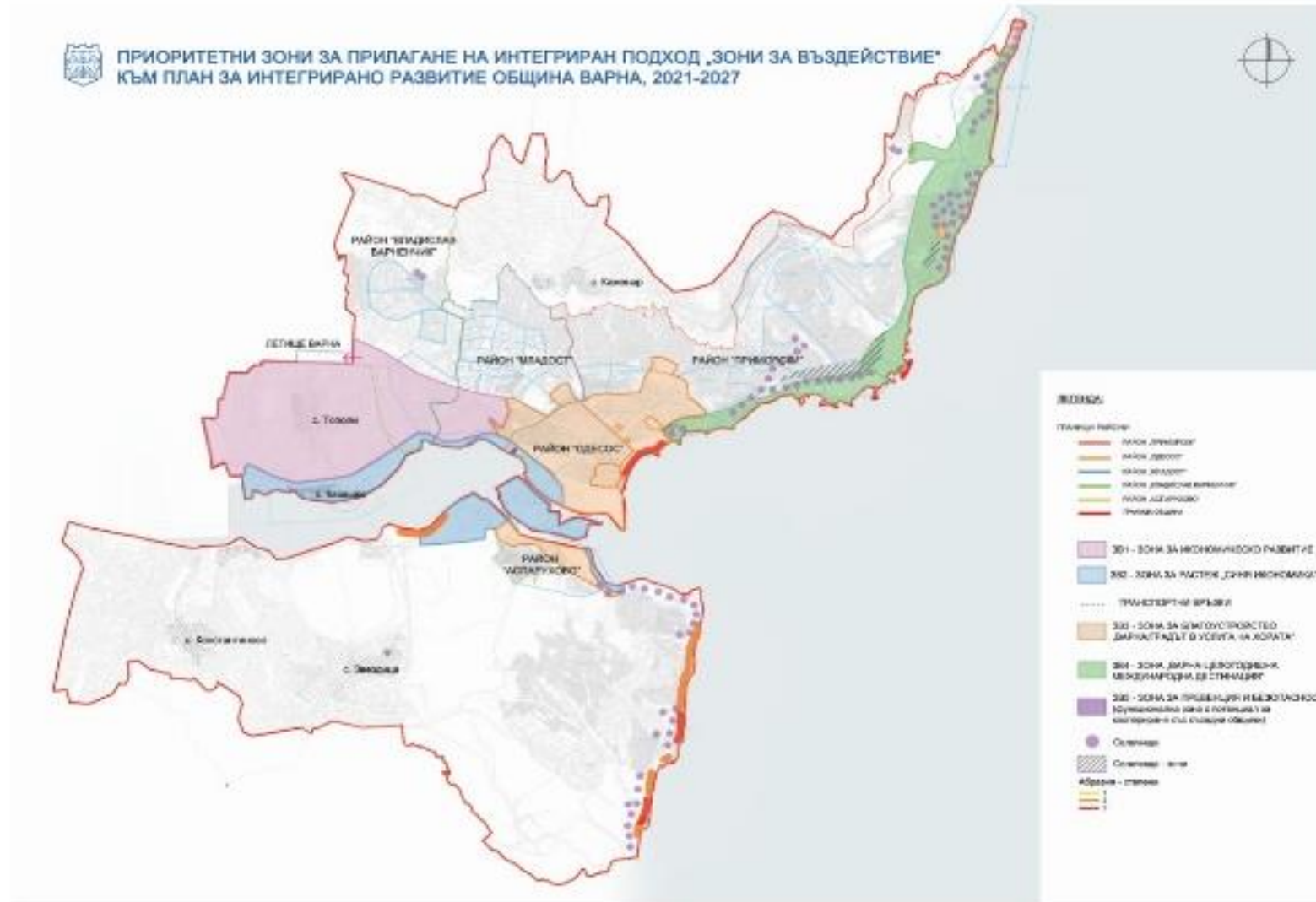
Мярка 6.1. Конкурентоспособни административни услуги

- Група проекти 6.1.1.: Повишаване устройствената готовност на общината за развитие на територията;
- Група проекти 6.1.2.: Изграждане на нови административни сгради;
- Група проекти 6.1.3.: Цифрова трансформация на публичния сектор и предоставяне на електронни административни услуги на гражданите и бизнеса;
- Група проекти 6.1.4.: Повишаване квалификацията и административния капацитет.

Мярка 6.2. Новатор в интегрирани териториални инвестиции

- Група проекти 6.2.1. Разширяване на съществуваща ЗПЗ в Зона с потенциал за икономическо развитие;
- Група проекти 6.2.2. Развитие на иновационни бизнес зони и съпътстваща инфраструктура чрез подхода Четворна спирала;
- Група проекти 6.2.3. Разработване и реализиране на интегрирани проекти за управление на отпадъците;
- Група проекти 6.2.4. Превенция и управление на риска от наводнения и засушаване;
- Група проекти 6.2.5.: Управление на бедствията;
- Група проекти 6.2.6. Подобряване състоянието на комуникационно-транспортната мрежа по линия на трудовата миграция и укрепване на градско-селските връзки.

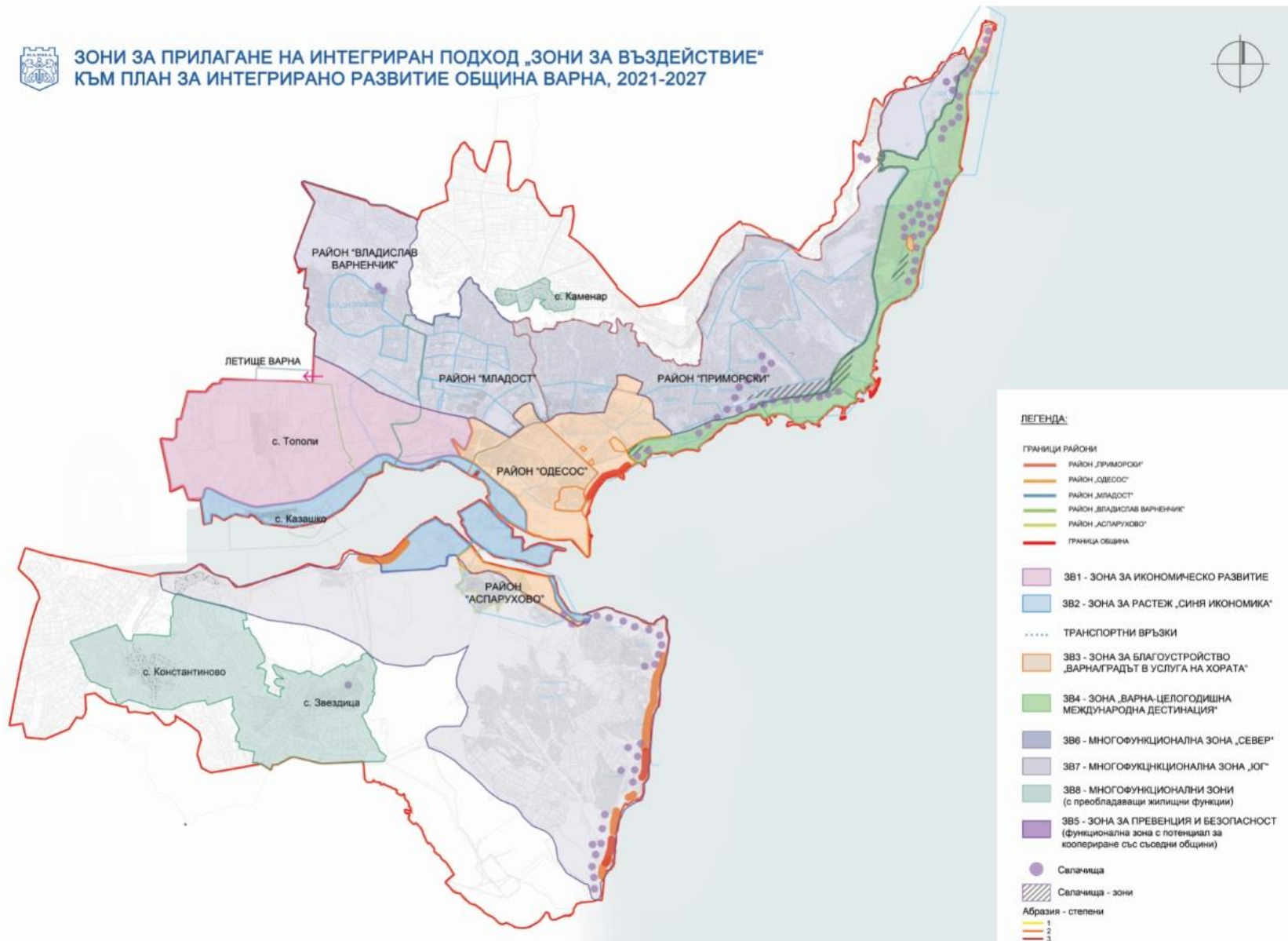
Приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)

Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)

ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД „ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ“
КЪМ ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ ОБЩИНА ВАРНА, 2021-2027

Мерки за ограничаване на изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

Партньори и заинтересовани страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност

- ▶ **Обща цел:** Да се гарантира прилагането на принципа на партньорство и да се осигури прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Варна чрез одобрение, изпълнение и проследяване на набор от подходящи мерки и действия.
- ▶ **Специфични цели:**
 - ✓ Популяризиране на подхода за интегрирано териториално развитие и ролята на ПИРО за развитието на общината;
 - ✓ Повишаване участието и ангажираността на различни групи заинтересовани страни към процесите на планиране на общинското развитие;
 - ✓ Осигуряване на партньорство и сътрудничество между администрация и заинтересованите страни при изпълнение на плана.

Какво предстои?

До окончателното приемане на документа:

- Провеждане на обществено обсъждане (финален етап от работата със заинтересованите страни);
- Приемане на ПИРО от Общински съвет-Варна;
- Публикуване на Плана в www.strategy.bg
- Уведомяване на Регионален съвет за развитие на Североизточен район.